

Projektforslag om krydsning af vandløb

15. oktober 2025

Projektforslag til krydsning af vandløb med højt hegn i forbindelse med etablering af Naturnationalpark Almindingen.

Center for Miljø, Plan og Kultur, vandløbsmyndigheden har den 11.07.2025 modtaget en ansøgning fra Naturstyrelsen Bornholm om etablering af højt hegn og tilhørende tilsynsvej der krydser vandløb, i forbindelse med Naturnationalpark Almindingen.

Projektbeskrivelse

Formålet med Naturnationalpark Almindingen er, at styrke områdets natur og biodiversitet, og give naturen bedre præmisser for at udvikle sig til en mere varieret natur. Dette indebærer blandt andet udsætning af store planteædende pattedyr, som bidrager til naturens udvikling i området. I forbindelse med etablering af Naturnationalparken, er der behov for at opsætte et højt hegn omkring hele projektområdet, som sikrer, at de store pattedyr holdes inde, mens mindre dyr har mulighed for at passere hegnet. Hegnet og en dertilhørende tilsynsvej skal krydse grøfter og vandløb 180 steder, hvor ansøgningen omfatter 42 af disse.

Projektet foregår på Naturstyrelsens egne arealer i Almindingen på matr.nr. 195a Vestermarie.

En skitse over projektområdet kan ses på Figur 1.

Figur 1 – Afgrænsning af projektområde ses markeret med sort streg. Matr.nr. Vestermarie 195a.

Ansøgning

I forbindelse med etableringen af Naturnationalpark Almindingen søges der om tilladelse til opsætning af højt hegn og etablering af tilsynsvej med tilhørende hegnsoverføringer, rørlægninger og vadesteder i grøfter og vandløb i området. Opsætning af hegnet kræver tilladelse til at krydse 42 ud af i alt 180 steder i vandløb. De 42 ansøgte krydsninger består af 6 hegnsoverføringer, etablering af 20 vadesteder og 16 rørføringer. De resterende 138 krydsninger er ikke omfattet af vandløbsloven da der enten er etableret krydsninger eller at hegnet og tilsynssporet ikke vil medføre ændringer i vandløbenes skikkelse.

Der søges om tilladelse i henhold til vandløbsloven og for så vidt angår beskyttede vandløb søges der også om dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

Alle krydsninger inkluderet i ansøgningen kan ses på nedenstående Figur 2.

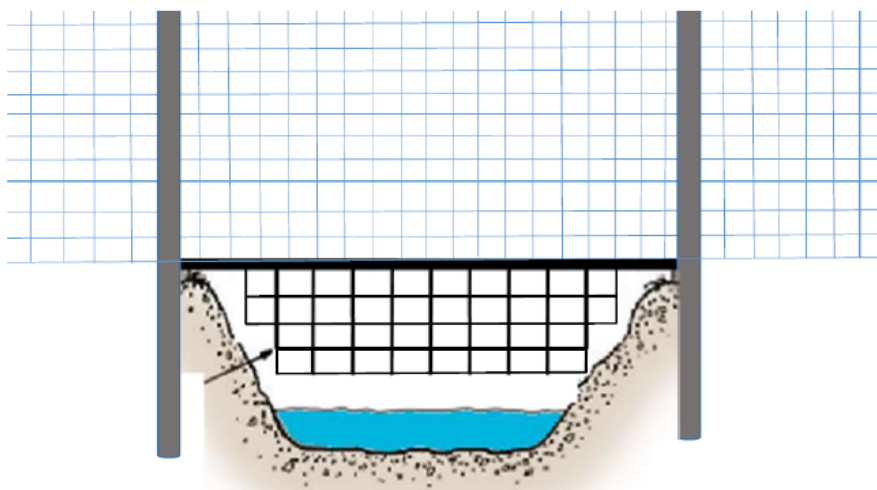

Figur 2 – Ansøgte krydsninger af vandløb er markeret med rød prik.

Hegnsoverføringer

Ved etableringen af 6 hegnsoverføringer ændres tilstanden i vandløbet, idet der opsættes pæle i vandløbets brink, i et enkelt tilfælde opsættes også pæle i bunden af vandløbet. Mellem pælene påmonteres et ekstra hegn ned mod vandløbet for at forhindre større pattedyrs passage under det høje hegn, mens plantemateriale og små pattedyr kan passere uhindret (se Figur 3). Vandets strømning ændres ikke ved opsætning af hegnet.

Ved krydsningerne med numrene K74, K109, K121, K127 og K171 i ansøgningen fra Naturstyrelsen, vil hegnspæle ikke isættes vandløbene men kun brinkerne. Krydsningen vil i disse tilfælde se ud som på nedenstående principtegning:

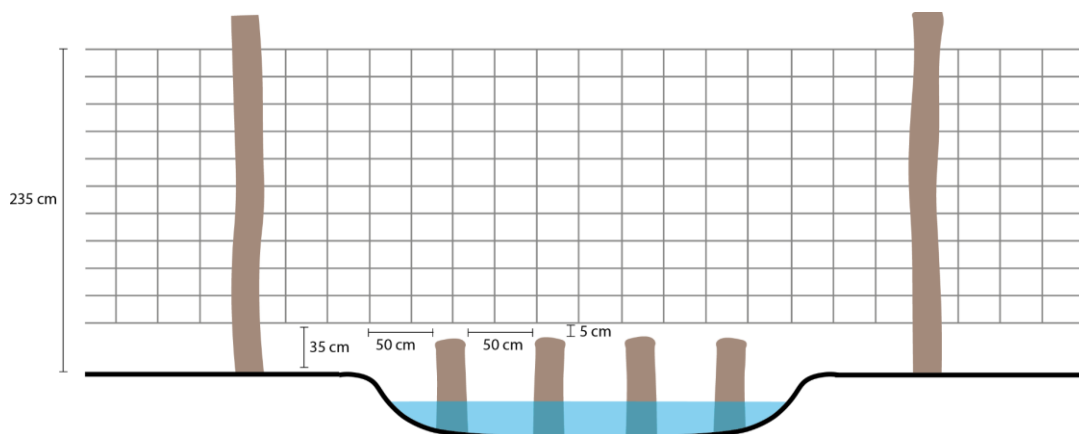
Figur 3 – Principtegning af hegnsoverføring med pæle i brink og ekstra hegn for at forhindre større pattedyrs passage under det høje hegn. Kilde: Naturstyrelsens ansøgningsmateriale.

Ved krydsningen med nummer K16 vil pælene etableres i grøftebunden. Vandløbsmyndigheden er opmærksom på, at der her er en modsigelse i ansøgningen. Gennem dialog mellem Vandløbsmyndigheden og Naturstyrelsen Bornholm, er det blevet klarlagt, at intentionen er at etablere 4 pæle med en mindre dimension i vandløbet til at sikre imod store dyrs passage. Dette blev klarlagt telefonisk den 02.09.2025.

Årsagen til, at pælene ønskes isat direkte i vandløbet, hvilket undgås andre steder, er grundet særlige forhold i dette vandløb, som løber fra Bastemose til Iglemose nord for Segenvej. Vandløbet/grøften er næsten hvad man kan kalde bundløs, da der er store mængder slam. Der er derfor en risiko for, at store dyr vil kunne have mulighed for at passere gennem slammet og under hegnet, hvis pælene udelukkende bankes i brinkerne. For at undgå at de store dyr undslipper, er man nødsaget til at vælge en anden løsning, og har derfor valgt at etablere fire pæle i vandløbet.

Efter besigtigelse af vandløbet ved Bastemose, hvor der vil bankes 4 pæle i vandløbet, er det vandløbsmyndighedens vurdering, at dette ikke vil medføre en påvirkning på vandføringsevnen. Dette er grundet den lave koteaforskul mellem Bastemose og Iglemose, som vandløbet løber imellem. Vandføringen er stort set stillestående.

En principtegning med de fire pæle i vandløbets bund kan ses nedenfor i figur 4.

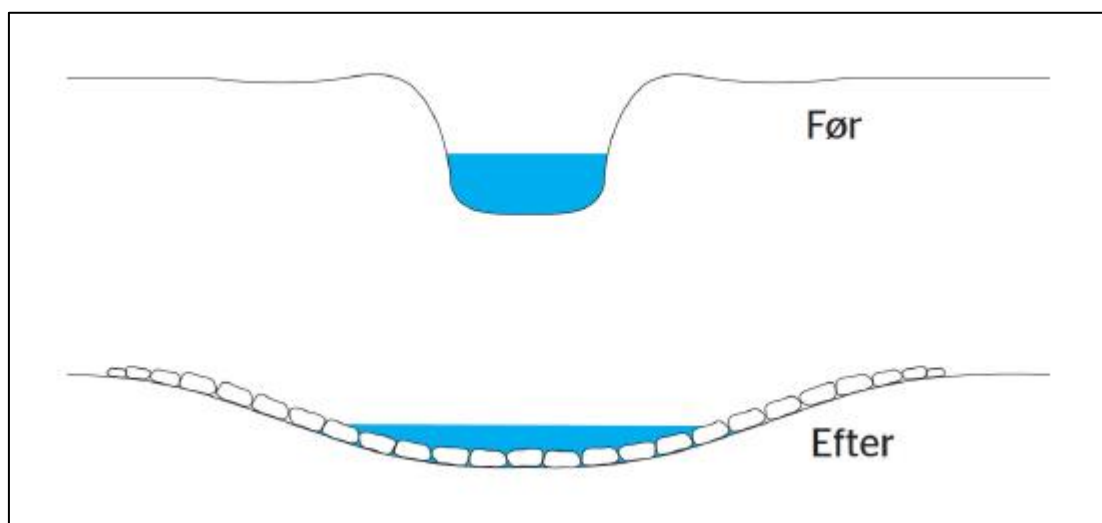

Figur 4: Principtegning for de fire pæles placering i vandløbets bund. Kilde: Naturstyrelsens ansøgningsmateriale.

Vadesteder

Der er planlagt vadesteder 20 steder med henblik på, at tilsynsførende kan passere grøften ved tilsyn og reparationer af hegnet, også på den vådeste tid af året, uden fare for erodering af brinkerne.

Ved etablering af vadesteder ændres tilstanden i vandløbene. Vadestederne etableres ved at udbrede brinkerne, opgrave 10 cm af vandløbsbunden og udlægge skærver i størrelsen 32/45 mm. Dette sikrer at grøften kan passeres ved tilsyn og reparationer. Vandløbsbunden vil fortsætte i eksisterende kote. To steder erstatter vadesteder eksisterende rørunderføringer, som trænger til renovering.

Figur 5 – Principskitse af tværsnit før og efter etablering af vadested. Kilde: Naturstyrelsens ansøgningsmateriale.

Rørføringer

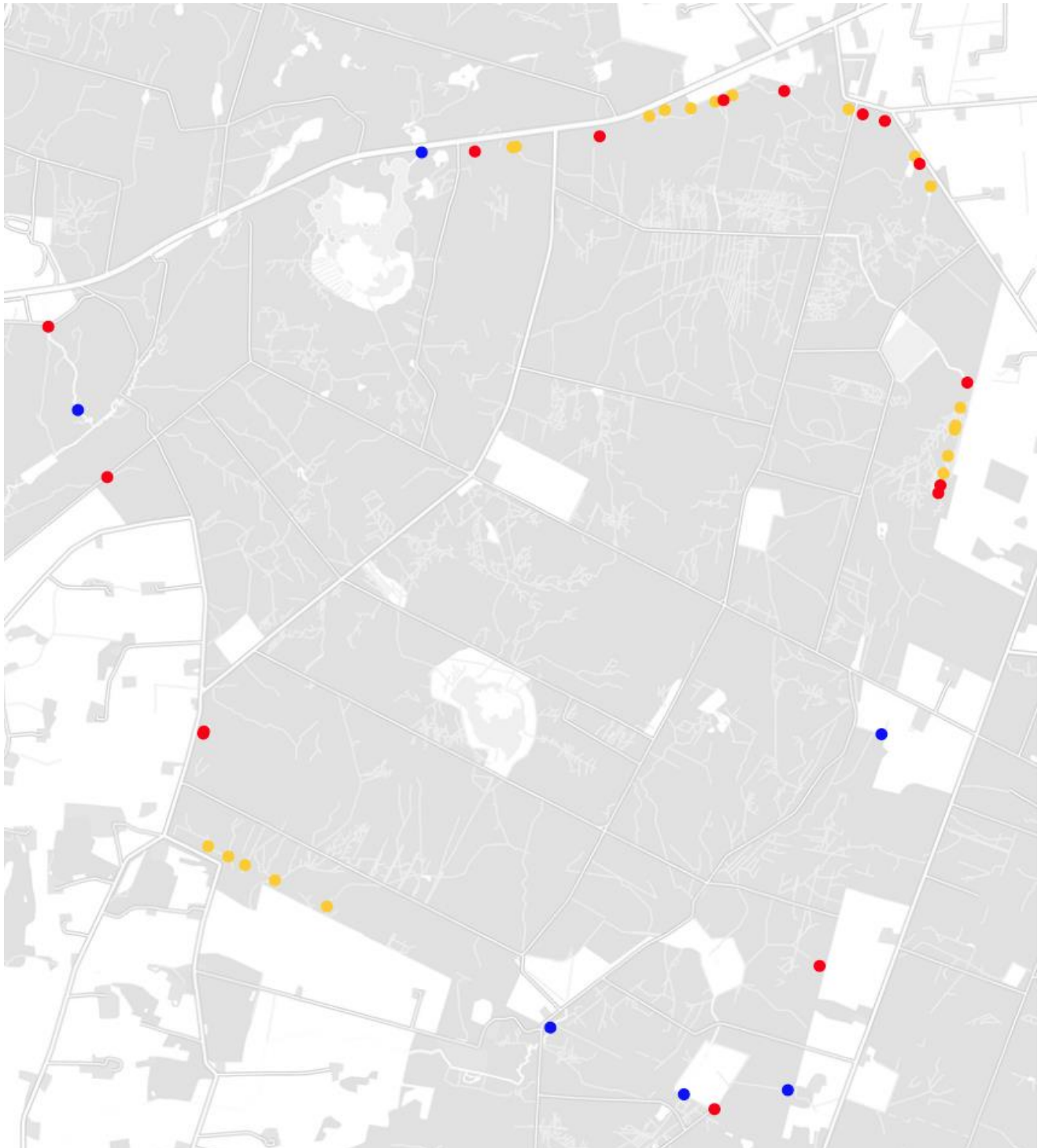
Der er planlagt rørunderføringer 16 steder. Rørunderføringerne skal sikre, at hegnet og tilsynssporet kan etableres med mulighed for, at en ATV ved tilsyn kan passere over vandløbet.

Ved etablering af rørføringer ændres vandløbets skikkelse. Rørføringerne er størrelsesmæssigt udformet til at store pattedyr holdes inde bag hegnet, mens småvildt frit kan passere, og vandet sikres fri passage.

Vandløbsbunden fortsætter ubrudt igennem rørføringerne.

Dimensioner på pågældende rør kan ses i Bilag 1 vedhæftet i bunden af dette dokument.

Følgende Figur 6 illustrerer, hvor der specifikt er ansøgt om forskellige typer af krydsninger af vandløb. **Blå** farve er hegnsoverføringer, **rød** farve er rørføringer og **gul** farve er vadesteder.

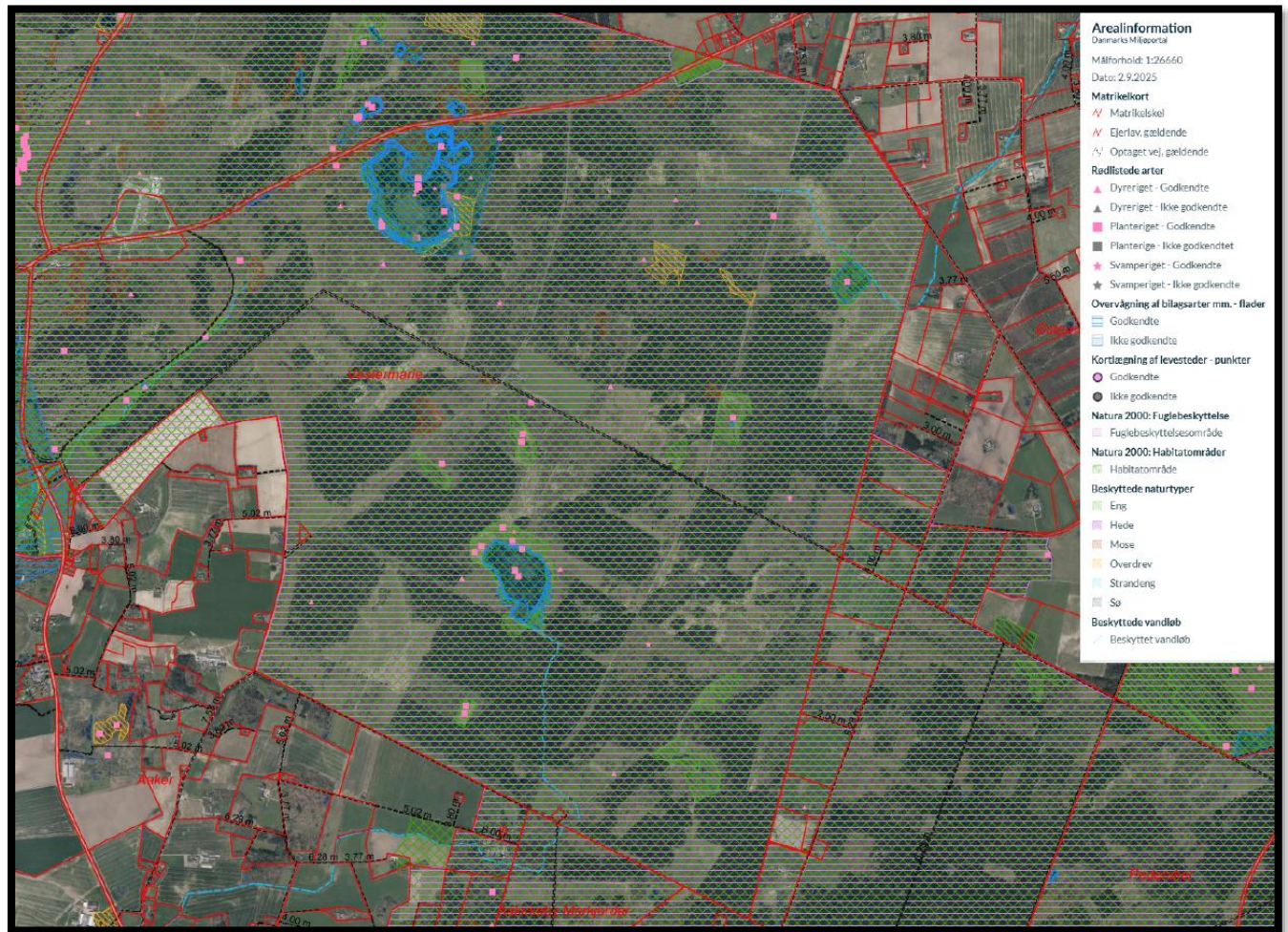

Figur 6 – Oversigt over hvilke krydsninger der er ansøgt og hvor de er placeret i projektområdet. **Blå** farve er hegnsoverføringer, **rød** farve er rørføringer og **gul** farve er vadesteder. KILDE: NST.

Konfliktsøgning

Konfliktsøgning er udført på de ansøgte områder hvor krydsningerne af vandløb finder sted, i alt 42 steder. Der findes flere forhold såsom Natura 2000-områder, § 3-beskyttede naturtyper og § 3-beskyttede vandløb i

henhold til naturbeskyttelseslovens samt målsatte vandløb i henhold til vandområdeplanerne. De fundne forhold ses på figur 7 & 8.

Figur 7 – Konflikter i området med krydsninger af vandløb. Kilde Danmarks Miljøportal.

Figur 8 –Blå streger markerer vandløb i vandplanen i projektområdet. Kilde: Kortinfo.

Hele området og hermed alle krydsningerne af vandløb er beliggende indenfor et Natura 2000 område. Herudover gælder følgende forhold:

- K16, krydsningen foretages i en § 3-beskyttet naturtype.
- K127, vandløbet er et § 3-beskyttet vandløb og målsat i henhold til vandområdeplanerne.
- K171, vandløbet er målsat i henhold til vandområdeplanerne.
- K56, vandløbet er § 3-beskyttet.
- K180, vandløbet er målsat i henhold til vandområdeplanerne.
- K36, krydsningen grænser op til § 3-beskyttede naturtyper.

Til disse krydsninger vil relevant myndighed vurdere påvirkningen og om der kræves dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Økonomi

Udgifter til projektet dækkes af Naturstyrelsen.

Derudover står Naturstyrelsen selv for at sikre fremtidigt vedligehold.

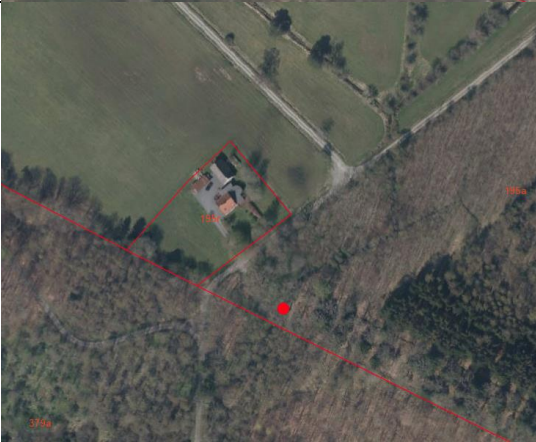
Tidsplan

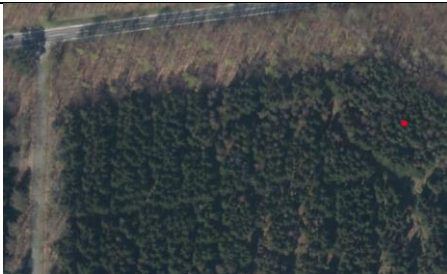
Det formodes at projektet gennemføres i efteråret 2026

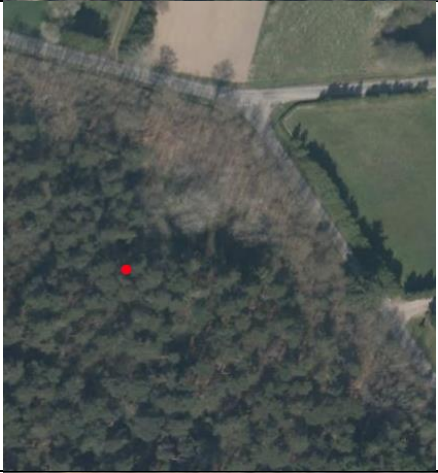
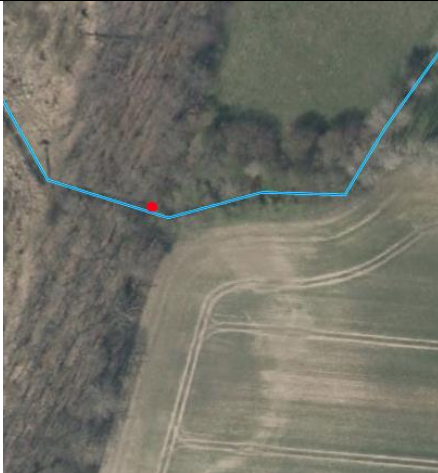
Projektforslaget vil være i 8 ugers høring gældende fra onsdag d. 15. oktober til onsdag d. 10. december 2025.

Bilag 1 – Oversigt over krydsninger og forhold

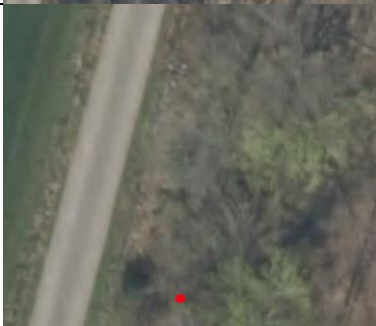
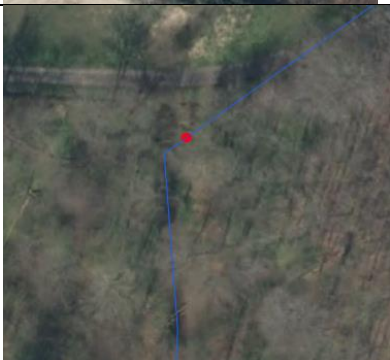
Hegn timer		
Nummer	Billede	Bemærkninger
K16		Natura2000, § 3 beskyttet naturtype.
K74		Natura 2000.
K109		Natura 2000.

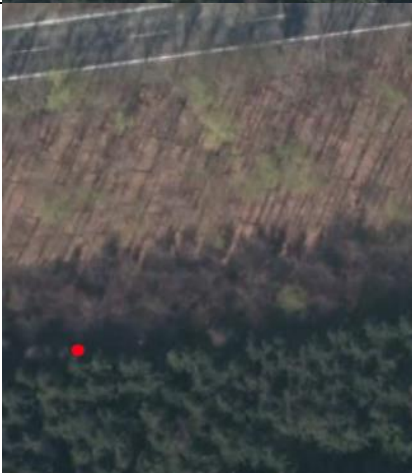
K121		Natura 2000.
K127		Natura 2000, § 3 beskyttet vandløb, miljømål om god økologisk tilstand i henhold til vandområdeplanerne.
K171		Natura 2000, miljømål om god økologisk tilstand i henhold til vandområdeplanerne.

Rørføring		
Nummer	Billede	Bemærkninger
K20		Rørlængde: 600 cm Rørdiameter: 40 cm Natura 2000
K32		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 25 cm Natura 2000.
K37		Rørlængde: 600 cm Rørdiameter: 60 cm Natura 2000.
K39		Rørlængde: 600 cm Rørdiameter: 25 cm Natura 2000.

K46		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 25 cm Natura 2000.
K47		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 25 cm Natura 2000.
K49		Rørlængde: 600cm Rørdiameter: 40 cm Natura 2000
K56		Rørlængde: 600 cm Rørdiameter: 100 cm Natura 2000, § 3 beskyttet vandløb.

K62		Rørlængde: 600 cm Rørdiameter: 20 cm Natura 2000.
K65		Rørlængde: 600 cm Rørdiameter: 20 cm Natura 2000.
K100		Rørlængde: 200 cm Rørdiameter: 40 cm Natura 2000.
K119		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 25 cm Natura 2000.

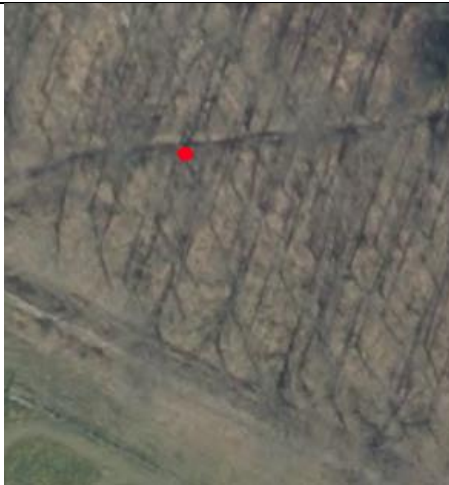
K149		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 20 cm Natura 2000.
K150		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 20 cm Natura 2000.
K165		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 25 cm Natura 2000.
K180		Rørlængde: 400 cm Rørdiameter: 60 cm Natura 2000, miljømål om god økologisk tilstand i henhold til vandområdeplanerne.

Vadesteder			
Nummer	Billede		Bemærkninger
K22			Natura 2000.
K23			Natura 2000.
K33			Natura 2000.

K34			Natura 2000.
K35			Natura 2000.
K36			Natura 2000, tæt på § 3 beskyttede naturtyper.
K38			Natura 2000.

K42			Natura 2000.
K48			Natura 2000.
K50			Natura 2000.
K57			Natura 2000.
K58			Natura 2000.

K59			Natura 2000.
K60			Natura 2000.
K61			Natura 2000.
K140			Natura 2000.

K142			Natura 2000.
K144			Natura 2000.
K145			Natura 2000.
K146			Natura 2000.